

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha
k usnesení vlády
ze dne 22. září 2008 č. 1204

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 580)

Vláda na jednání své schůze dne 22. září 2008 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 580), a vyslovila s tímto návrhem **nesouhlas** z dále uvedených důvodů.

Z důvodové zprávy k předloženému návrhu zákona vyplývá, že

- a) cílem předloženého návrhu zákona je odstranit nesoulad mezi ustanoveními § 85 a § 109 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), upravujícími okruh účastníků územního a stavebního řízení a ustanovením § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 85 a § 109 stavebního zákona upravují okruh účastníků územního, resp. stavebního řízení, a to taxativním výčtem účastníků těchto řízení, a zatímco podle § 85 jsou mezi účastníky územního řízení uvedeny obecně též osoby, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis, tj. například i zákon o ochraně přírody a krajiny, mezi účastníky stavebního řízení vypočtenými v § 109 tato kategorie chybí,
- b) na základě § 70 zákona č. 114/1992 Sb. a za podmínek v něm stanovených se mohou občanská sdružení nebo jejich organizační jednotky, jejichž hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, stát účastníky správních řízení, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, což mohou být i správní řízení vedená podle stavebního zákona. Ve vzájemném vztahu § 85 a § 109 stavebního zákona a § 70 zákona č. 114/1992 Sb. je nutno spatřovat rozpor, který spočívá v tom, že ačkoliv § 109 stavebního zákona neuvádí (na rozdíl od § 85) mezi účastníky stavebního řízení osoby, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis, účastenství občanských sdružení v těchto řízeních se v praxi dovozuje z § 70 zákona č. 114/1992 Sb., což vede k neodůvodněným průtahům těchto řízení.

K tomu vláda uvádí:

1. Uvedený rozpor je pouze zdánlivý, neboť v § 90 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. je stanoveno, že zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy vydané k jeho provedení jsou zvláštními předpisy ve vztahu mimo jiné i k předpisům územního plánování a stavebního řádu, což platí i pro určování okruhu účastníků správních řízení vedených podle stavebního zákona a v něm zejména pro územní a stavební řízení. I když stavební zákon stanoví okruh účastníků stavebního řízení taxativně (a speciálně vůči obecnému vymezení účastníků řízení podle § 27 správního řádu), ustanovení § 70 zákona č. 114/1992 Sb. je ve vztahu k § 109 stavebního zákona ustanovením speciálním, které okruh účastníků stavebního řízení rozšiřuje. Občanská sdružení nebo jejich organizační jednotky, jejichž hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, mají (při splnění podmínek vyplývajících z § 70 zákona č. 114/1992 Sb.) postavení účastníků jak územního, tak stavebního řízení a postavení účastníků územního řízení by na základě těchto ustanovení měla i v případě, že by § 85 stavebního zákona na osoby, o kterých to stanoví zvláštní právní předpis, neodkazoval.
2. Pokud by měla být občanská sdružení podle § 70 zákona č. 114/1992 Sb. z účasti ve stavebních řízeních vyloučena, dostala by se vnitrostátní úprava do rozporu s čl. 6 a čl. 9 odst. Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (tzv. Aarhuská úmluva, č. 124/2004 Sb. m. s.) a s čl. 6 odst. 4 a čl. 10a směrnice Rady 85/337/EHS o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, v platném znění. Podle těchto ustanovení má tzv. dotčená veřejnost zajištěnou účast v rozhodovacím řízení i přístup k právní ochraně prostřednictvím soudů. Mezi dotčenou veřejnost patří jak podle Aarhuské úmluvy, tak i směrnice Rady 85/337/EHS, také nevládní organizace podporující ochranu životního prostředí a splňující požadavky vnitrostátních předpisů. Pokud by občanská sdružení podle § 70 zákona č. 114/1992 Sb. nemohla být účastníky stavebního řízení, nemohla by ani podávat žaloby podle § 65 a násl. soudního řádu správního, čímž by v těchto případech přišla jak o účast v rozhodovacím řízení, tak i o přístup k právní ochraně prostřednictvím soudů ve smyslu Aarhuské úmluvy, resp. směrnice Rady 85/337/EHS.
3. Předložený návrh zákona kromě toho neupravuje postavení občanských sdružení ve stavebních řízeních, která by byla zahájena a pravomocně neskončena před jeho účinností a ve kterých by tato sdružení již postavení účastníka řízení měla. Návrh totiž neobsahuje žádné přechodné ustanovení, ze kterého by vyplývalo, zda se taková řízení mají dokončit podle dosavadních právních předpisů, jak je to při změně procesní úpravy obvyklé, nebo již podle nové právní úpravy. To by v praxi přineslo řadu sporů, které by s konečnou platností mohly s odstupem rozhodnout až soudy.